

MINISTERSTVO ŠKOLSTVA,
VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Stredná odborná škola Pruské

6403 L – podnikanie v remeslách a službách dvojročné nadstavbové štúdium

Učebný text vytvorený v rámci rozvojového projektu

Podpora organizačného zabezpečenia vzdelávania pedagogických
zamestnancov v oblasti finančnej gramotnosti a výchovy k podnikaniu na rok
2016

Existencia človeka v dnešnej spoločnosti je úzko previazaná s ekonomickým rozhodovaním v každodennom živote. Súčasná spoločnosť je označovaná ako informačná, preto je nevyhnutné študentov pripravovať na vyhľadávanie a spracovanie správnych a aktuálnych informácií, naučiť ich rozvíjať logické myslenie, mali by sa naučiť správne a efektívne využívať všetky dostupné informácie. Realita súčasného sveta však upozorňuje na to, že napriek dobe, v ktorej je možné sa pomerne jednoducho a rýchlo dostať k rôznym informáciám, je nevyhnutné celoživotné vzdelávanie v oblasti finančnej gramotnosti. Preto sa finančné vzdelávanie stáva dôležitou súčasťou prípravy žiakov na všetkých stupňoch výchovno-vzdelávacieho procesu.

Finančne gramotní absolventi stredných škôl by mali vo všeobecnosti chápať všetky kľúčové aspekty osobných financií. Títo absolventi tak budú mať istotu, že budú samostatne schopní nájsť si a použiť informácie potrebné pri špecifických finančných výzvach, zoči-voči ktorým sa môžu po skončení školy ocitnúť. Všetky vzdelávacie aktivity projektu by mali smerovať k prehĺbeniu poznatkov, zručností a skúseností pedagogických zamestnancov a následne aj žiakov, aby mohli nepretržite rozširovať svoje vedomosti o osobných financiách podľa toho, ako sa budú meniť ich zodpovednosti a príležitosti po absolvovaní štúdia a zaradení sa do spoločnosti. Každý jedinec by mal vedieť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti. Finančnú gramotnosť je potrebné chápať ako komplexný súhrn znalostí a schopností, ktoré sú podmienené viacerými premennými - vek, rodina, zamestnanie, kultúra, región či miesto bydliska. Finančná gramotnosť je podmienená neustálym vývojom, ktorý umožňuje každému jednotlivcovi promptne a efektívne reagovať na nové osobné udalosti a neustále meniace sa ekonomické a spoločenské prostredie. Takto získané znalosti a zručnosti by mali následne zvýšiť uplatnenie sa absolventov školy na trhu práce.

„Vedomosti sú jediným kľúčom k tomu, aby Vás nikto neokradol!!!!“

Úlohy a testy na precvičenie a overenie znalostí a zručností v oblasti finančnej gramotnosti

Téma: Rodinný rozpočet

V štvorčlennej rodine sú dvaja rodičia a dve študujúce deti. Otec má mesačný príjem 550 eur, matka 600 eur. Okrem toho dostávajú rodinné prídavky 23,5 eur na obe deti. Ich mesačné náklady sú nasledovné: nájom 150 eur, energie 50 eur, telefóny 40 eur, ošatenie 100 eur, stravovanie 220 eur, cestovné náklady 75 eur, ostatné náklady 100 eur.

Otázka:

Vypočítajte aké má celkové náklady príjmy má rodina. Koľko percent výdavkov dajú na jednotlivé položky a koľko percent príjmu im ostane?

Mohli by si dovoliť splácať hypotéku, ktorej mesačná splátka by predstavovala 220 eur?

.....
.....

Téma: Nakupovanie a služby

Osobný automobil stojí pri kúpe v hotovosti 14 400 eur. Zákazník nemá toľko peňazí, ale predajca mu ponúkol tri alternatívy:

a) možnosť finančného lízingu: akontácia je 3 000 eur, mesačná splátka 300 eur a splátkový kalendár 36 mesiacov.

b) možnosť financovania cez úver: banka ponúka pôžičku 15 000 eur pri úroku 15 %.

c) možnosť financovania na päťiny, čo znamená, že zákazník zaplatí 1/5 ceny za každý rok v priebehu 5 rokov. Cena sa navýši o havarijné poistenie 340 ročne.

Otázka:

a/ Ktorá možnosť je pre zákazníka najviac výhodná a ktorá najmenej?

b/ Uvedte o koľko percent sa predraží kúpa auta vo všetkých troch prípadoch.

.....

.....

.....

Téma: Cestovanie

Rodina (2 rodičia, 1 malé dieťa) sa chce dostať na dovolenku do Chorvátska čo najlacnejšie. Majú nasledovné možnosti:

a) ísť vlastným autom. Cesta tam aj späť meria 1500 km a spotrebu na 1 km sú 12centov na 1 km plus diaľničné poplatky spolu 60 eur.

b) ísť autobusom – pravidelným spojom Bratislava-Split. 1 spiatočný lístok stojí 100 eur pre dospelého a dieťa platí polovicu.

c) ísť autobusom cez cestovnú agentúru. 1 spiatočný lístok stojí 98 eur, dieťa 56 eur plus poistenie 3,5 eur na osobu.

Otázka:

Ktorý spôsob cestovania je pre rodinu najviac výhodný a prečo?

.....

Úver a dlh

Ak človek chce vlastniť alebo používať nejakú vec, tak si ju môže požičať alebo kúpiť.

Nevýhodou je to, že nie vždy mesačný príjem postačuje na okamžitý nákup toho, čo potrebujeme. Čo ak si niekto chce kúpiť dom, alebo byt? Ak si niekto chce kúpiť napr. byt alebo dom, tak musí šetriť aj niekoľko desiatok rokov, kým by našetril dostatočné množstvo peňazí a v takomto prípade nemôže danú vec počas doby šetrenia využívať. Toto je predovšetkým problém mladých ľudí, ktorí ešte nemajú našetrené peniaze, ale majú záujem osamostatniť sa, založiť si rodinu a bývať vo svojom byte alebo dome.

V prípade, že človek alebo rodina potrebuje peniaze a chýbajú mu, môže požiadať o úver v banke alebo v inej spoločnosti, ktorá úver poskytuje. O úver však môže žiadať iba ten, kto je dostatočne zodpovedný. Úver predstavujú peniaze, ktoré požičiava banka klientovi (zákazníkovi). On však musí tieto peniaze postupne vrátiť, a to spôsobom, ktorý určí banka a banka ich poskytne iba vtedy, ak je pre ňu klient spoľahlivý. Ten musí ešte na začiatku dokázať, že má príjem, ktorý bude stačiť na postupné zaplatenie úveru v priebehu niekoľkých mesiacov alebo rokov. Predtým, ako sa rozhodneme o úver požiadať, musíme si byť istí, že ho naozaj potrebujeme a že sme schopní tento úver splácať. Úvery ľudia poberajú na rôzne účely, v rôznej výške a na rôzne dlhé obdobie. Na jednej strane o ne žiadajú pri bežných potrebách na zabezpečenie chodu domácnosti, na nákup tovarov a služieb bežnej spotreby – napr. bicykel, práčka, chladnička, dovolenka a pod.

Na druhej strane si prostredníctvom nich zaobstarávajú veci, ktorými sú napríklad domy, byty, autá a podobne - to znamená tovary, ktoré stoja viac peňazí a dajú sa využívať dlhšie. Najčastejšie typy úverov, s ktorými sa môžeme stretnúť:

Spotrebný úver

Hypotekárny úver

Kontokorentný úver

Kreditná karta

Leasing

1. Spotrebný úver je úver na nákup vecí bežnej spotreby – práčka, chladnička a pod. Klient dokazuje schopnosť úver splácať – obyčajne dokladom o svojom príjme. Tento úver sa poskytuje maximálne na 10 rokov.

2. Hypotekárny úver – je úver poskytovaný na nákup domu, bytu, pozemku a klient zaňho ručí nehnuteľnosťou. Tento úver sa poskytuje maximálne na 30 rokov.

3. Kontokorentný úver – je kombináciou bežného účtu a úveru. Aby klient nemusel žiadať vždy o nový úver, tak môže zo svojho účtu vybrať viac peňazí ako tam vložil. Výšku sumy, ktorú si takto môže požičať, musí odsúhlasiť banka. Používa sa na preklopenie dočasného nedostatku peňazí. Nie je potrebné ho splácať pravidelnými splátkami.

4. Kreditná karta – podobá sa na kontokorentný úver, ale v tomto prípade sa úver poskytuje z osobitného účtu – nie z bežného – a klient spláca úver pravidelnými splátkami. Používa sa predovšetkým pri platení platobnou kartou. V tejto súvislosti je potrebné si uvedomiť rozdiel medzi debetnou a kreditnou kartou. Debetnú kartu vydáva banka k bežnému účtu, na ktorom si ukladáme peniaze. Kreditná karta sa vydáva k účtu, z ktorého len čerpáme úver.

5. Leasing je vlastne prenájom. Poskytovateľ leasingu – prenajímateľ poskytne príjemcovi – nájomcovi určitý predmet (hnuteľný alebo nehnuteľný) na používanie, a ten túto vec postupne spláca, pričom prenajímateľ zostáva majiteľom prenájatého predmetu. Medzi prenajímateľom a nájomcom sa uzatvára zmluva. Po jej uplynutí spravidla prenajímateľ nájomcovi predá prenájatý predmet za zostatkovú cenu.

Ako už bolo spomenuté, banka neposkytne úver hocikomu, ale len tomu klientovi, ktorý je schopný úver načas a v plnej výške vrátiť. Preto pred poskytnutím úveru banka preveruje schopnosť klienta úver splácať. K základným údajom, ktoré si banka overuje, patrí:

1. Totožnosť klienta

2. Potvrdenie o príjme zo zamestnania

3. Výpisy z účtu inej banky alebo výplatné pásky, dokladujúce pravidelný mesačný príjem za posledné 3 mesiace

4. Doklad o pravidelnej platbe (napr. SIPO, účet za telekomunikačné služby atď.)

Tieto údaje sú potrebné na to, aby banka vedela posúdiť schopnosť klienta úver splatiť v plnej výške a načas. Totožnosť klienta overuje predovšetkým preto, aby vedela komu úver poskytuje a či má žiadateľ aspoň 18 rokov. Potvrdenie o príjme potrebuje preto, aby vedela posúdiť, či má klient každý mesiac dostatok peňazí na to, aby zabezpečil svoje základné potreby a ešte mu zostalo na splácanie dlhu. Doklady o pravidelných platbách potrebuje banka na to, aby vedela posúdiť disciplínu splácania dlhov klienta.

Informácie o klientoch, ktorí nesplácajú svoje úvery, si banky navzájom medzi sebou vymieňajú. Robia to z toho dôvodu, aby klient nežiadal o úver najprv v jednej banke, v tejto banke ho nesplatil, a potom nežiadal o úver v inej banke. Tieto údaje sa uchovávajú v Centrálnom registri dlžníkov, kde sa zhromažďujú základné údaje o úvere a dlžníkovi.

Pre klienta banky je veľmi dôležité, aby sa do takéhoto zoznamu nedostal, pretože ak sa v ňom objaví jeho meno, vystavuje sa nebezpečenstvu, že ďalší úver nedostane. Údaje sa v registri uchovávajú do splatnosti dlžnej sumy, a potom sa 5 rokov archivujú.

Porovnanie výhodnosti úveru

Keďže banky ponúkajú úvery s rôznymi podmienkami, je dôležité pre klienta porovnať si podmienky jednotlivých bánk.

Najjednoduchší spôsob je približné porovnanie úverov na základe ročnej úrokovej sadzby.

Postup je založený na 2 krokoch:

V prvom kroku vyrátame celkové percento za celé obdobie.

	A	B	C	D
Výška úveru	100 000	100 000	100 000	100 000
Úrok	10 000	20 000	10 000	10 000
Celkové percento	10	20	10	10

Celkové percento sme dostali, keď sme vydělili výšku úroku výškou úveru a vynásobili 100.

V druhom kroku prepočítame celkové percento na ročné percento:

	A	B	C	D
Celkové percento	10	20	10	10
Splatnosť (v mesiacoch)	48	48	24	60
Ročná úroková sadzba	2,5	5	5	2

Ročnú úrokovú sadzbu dostaneme, keď počet mesiacov vydelíme 12 a takto dosiahnutým výsledkom vydelíme celkové percento.

V tomto prípade je najvýhodnejší úver D, lebo vyžaduje najnižšie ročné percento.

Keďže niekedy tento prepočet môže byť komplikovaný, je lepšie pre začiatočníkov použiť kalkulačky umiestnené na internete, napr.:

<http://ekonomika.sme.sk/kalkulacky/uverova-kalkulacka.php>

http://www.slsp.sk/ActiveWeb/Nastroje/sk/kalk01_uver/5905/uverova_kalkulacka_-_privatne_uvery.html

Ročná percentuálna miera nákladov (RPMN)

RPMN je číslo vyjadrené v percentách, ktoré spotrebiteľovi umožňuje porovnanie úverov a pôžičiek. Pre spotrebiteľa je najvýhodnejším úverom alebo pôžičkou tá, ktorá má najnižšiu hodnotu RPMN pri porovnateľných úveroch (suma úveru a jej doba).

RPMN predstavuje celkové náklady spojené s úverom alebo pôžičkou. Do výpočtu sa zahŕňa výška úrokovej sadzby aj poplatky, ktoré sú spojené úverom alebo pôžičkou. Túto základnú informáciu musí banka resp. splátková spoločnosť poskytnúť spotrebiteľovi už pri ponuke úveru alebo pôžičky. RPMN je banka alebo splátková spoločnosť povinná uvádzať pri úveroch a pôžičkách, na ktoré sa vzťahuje zákon o spotrebiteľských úveroch. S údajom RPMN sa však klienti môžu stretnúť aj napr. pri hypotekárnych úveroch a pod.

V prípade, ak RPMN nie je uvedená v zmluve, považuje sa takto poskytnutá pôžička alebo úver za bezúročný a bezodplatný, t.j. splácať len požičanú sumu bez úroku a poplatkov.

Nesplácanie úveru môže mať pre dlžníka nepríjemné dôsledky. Ak za úver ručil nehnuteľnosťou, banka mu túto nehnuteľnosť môže predať, alebo mu exekútor môže predať iný majetok.

Úloha č.1

1. Porovnajte výhody a nevýhody požičania si veci, nákupu za hotové a nákupu na úver.

Požičanie si veci

Výhody	Nevýhody

Nákup za hotové

Výhody	Nevýhody

Nákup na úver

Výhody	Nevýhody

Úloha č.2

Vypočítajte ročné výnosové percento

	A	B	C	D
Výška úveru	50 000	50 000	50 000	50 000
Úrok	2 500	5 000	7 500	2 000
Doba splácania v mesiacoch	48	48	24	60
Ročné výnosové percento				

Preplatenie úveru

Pri požičaní peňazí z banky alebo inej nebankovej inštitúcie vždy banke vrátime to, čo sme si požičali a okrem toho platíme aj úroky a rôzne poplatky. Na internetových stránkach bánk si vieme prostredníctvom úverovej kalkulačky zistiť, koľko v danej banke preplatíme daný úver.

Úloha:

Žiadame v banke o 5 000 eur na nákup nábytku, so splatnosťou 6 rokov. Po zadaní požadovaných údajov do úverovej kalkulačky sme dostali tieto informácie:

Výpočet úveru:

Poistenie k úveru: 3,80 €

Spracovateľský poplatok: 119,00 €

Mesačný poplatok za správu úveru: 2,99 €

Úroková sadzba: 14,90%

Veľkosť splátky: 112,24 €

*mesačná splátka zahŕňa istinu, úroky, poplatok za správu úveru a poplatok za poistenie.

Mesačné splátky

Konštantné splácanie: 108,44 €

Poistenie k úveru: 3,80 €

Splátka s poistením: 112,24 €

RPMN: 18,33 %

Celková čiastka: 7 926,95 €

Počet splátok: 72

Podobné prepočty si vieme urobiť aj na stránkach iných bánk a úver potom porovnať hlavne na základe výšky RPMN. Výška RPMN v tejto banke je 18,33 % a celková čiastka, ktorú zaplatíme banke je 7 926,95 eur (napriek tomu, že sme si požičali len 5 000 eur).

Úloha č.3

Plánujete kupovať auto v hodnote 10 000 eur, chcete žiadať o úver v tejto výške na 6 rokov. Váš príjem je 550 eur a nemáte žiadne finančné záväzky (nesplácate žiadne úveru ani si neplatíte poistenie). Na internetových stránkach bánk si porovnajte ponuku aspoň z troch bánk a vyberte najvýhodnejšiu ponuku.

Úloha č.4

Prečo býva na spotrebných úveroch nižšia úroková sadzba ako v prípade hypotekárnych úverov?

Úloha č.5

Prečo treba dobre zvážiť financovanie prostredníctvom úveru?

Čo by si mal klient zapamätať

- Klient by si mal veľmi pozorne premyslieť, akú fixáciu úrokovej sadzby si zvolí. Krátkodobá fixácia s najnižším úrokom nemusí byť najvýhodnejšia.
- Mladí ľudia do 35 rokov môžu využiť štátnu bonifikáciu.
- Vziať si úver je vždy drahšie ako si vopred nasporiť, aj preto je dobré myslieť na vlastné bývanie čo najskôr a začať šetriť.
- Živnostníci, ktorí si optimalizujú príjem, by mali myslieť na hypotéku vopred už pri podávaní daňového priznania.
- Hodnota nehnuteľnosti k výške úveru (LTV) rozhoduje nielen o sadzbe, ale aj o tom, či klient hypotéku vôbec dostane.
- Čím tvrdšie vyjednávanie s bankou, tým väčšia šanca na nižšiu sadzbu.
- Pri splácaní úveru je potrebné myslieť aj na súbežnú tvorbu finančnej rezervy.
- Výpadok príjmu sa dá zabezpečiť vhodným poistením.
- Nielen úroková sadzba rozhoduje o výhodnosti úveru. Dôležité je poznať všetky poplatky.

Príklad 1 – vedenie účtovníctva

a/ Zostavte súvahu podniku ak poznáme nasledovné aktíva a pasíva:

Stavby	12 000,-
Základné imanie	
Samostatné hnutelné veci /PC, auto/	4 000,-
Tovar na sklade a v predajni	4 500,-
Zamestnanci	800,-
Bankové účty	3 200,-
Dodávatelia	8 540,-
Materiál na sklade	1 450,-
Pokladnica	1 210,-
Odberatelia	600,-
Zákonný rezervný fond	1 500,-
Bankový úver	10 000,-

b/Zaúčtujte nasledovné účtovné prípady a zistite VH na účte 710:

1. Odberateľ uhradil na bankový účet	3 480,-
2. Nákup materiálu od dodávateľa na faktúru	2 080,-
3. Spotreba materiálu	500,-
4. V hotovosti nákup cenín do zásoby	120,-
5. Úhrada faktúry dodávateľovi v hotovosti	150,-
6. Tržby v hotovosti za predaný tovar	400,-
7. Odberateľská faktúra za predaj výrobkov	2800,-
8. Výber hotovosti z bankového účtu do pokladnice	180,-
9. Nákup cenín v hotovosti	100,-
10.Oprava auta zaplatená v hotovosti	200,-

Príklad 2-vedenie účtovníctva

a/ Zostavte súvahu podniku ak poznáme tieto aktíva a pasíva:

Stavby	11 200,-	Cenné papiere dlhodobé	2 500,-
Ostatné kapitálové fondy	3 000,-	Pokladnica	1 500,-
Dodávateľia	2 200,-	Bankové účty	2 800,-
Zákonný rezervný fond	3 000,-	Základné imanie	
Odberatelia	2 500,-	Materiál na sklade	3 150,-
Zamestnanci	750,-	Ceniny	50,-
Tovar na sklade	2 000,-	Bankové úvery	4000,-

b/ Zaúčtujte nasledovné účtovné prípady a zistite VH na účte 710:

1. Nárok pracovníkov na hrubé mzdy 1 000,-
2. Výplata miezd zamestnancom z bankového účtu 760,-
3. Spotreba cenín 20,-
4. Dodávateľská faktúra za opravy a údržbu 800,-
5. Tržby v hotovosti za poskytnuté služby 1700,-
6. Odberateľ uhradil faktúru na bankový účet 600,-
7. Splátka časti bankového úveru z bankového účtu 500,-
8. Nákup stravných lístkov na faktúru 700,-
9. Úhrada dodávateľovi z bankového účtu 290,-
10. Odberateľská faktúra za predaj tovaru 150,-

u15519766 fotosearch.com

Test

1/ Súvaha je

- a/ prehľadná forma usporiadania aktív a pasív podniku k určitému dátumu
- b/ prehľadná forma usporiadania nákladov a výnosov vždy k 31.12.
- c/ prehľadná forma usporiadania pohľadávok a záväzkov vždy k 31.12

2/ Medzi aktíva podniku nepatrí:

- a/ vklady na bankových účtoch
- b/ materiál
- c/ kapitálové fondy

3/ Medzi pasíva podniku nepatrí:

- a/ základné imanie
- b/ poskytnuté pôžičky s dobou splatnosti viac ako 1 rok
- c/ bankové úvery

4/ Výsledok hospodárenia zistíme:

- a/ porovnaním nákladov a výnosov na účte 710
- b/ porovnaním nákladov a cudzích zdrojov krytia na účte 710
- c/ ako pomer medzi vlastnými a cudzími zdrojmi krytia na účte 710

5/ Popíšte zásadu účtovania na účtoch v sústave podvojného účtovníctva:

.....
.....

6/ Na účtoch aktív účtujeme:

- a/ začiatkový stav a prírastky na strane D a úbytky na strane MD
- b/ začiatkový stav a prírastky na strane MD, úbytky na strane D
- c/ začiatkový stav a úbytky na strane MD, prírastky na strane D

7/ Na účtoch pasív účtujeme:

a/ začiatkový stav a prírastky na strane D a úbytky na strane MD

b/ začiatkový stav a prírastky na strane MD, úbytky na strane D

c/ začiatkový stav a úbytky na strane D, prírastky na strane MD

8/ Náklady sa účtujú:

a/ začiatkový stav a prírastky na strane MD, úbytky na strane D

b/ prírastky počas roka na strane MD a úbytky na strane D/alebo červeným zápisom na MD

c/ prírastky počas roka na strane D a úbytky na strane MD/alebo červeným zápisom na D

9/ Výnosy sa účtujú:

a/ začiatkový stav a prírastky na strane D, úbytky na strane MD

b/ prírastky počas roka na strane D a úbytky na strane MD/alebo červeným zápisom na D

c/ prírastky počas roka na strane MD a úbytky na strane D/alebo červeným zápisom na D

10/ Vymenujte aspoň 3 položky

a/aktív

b/pasív

c/ nákladov

d/ výnosov

Mzda – výpočet a teoretické východiská

Príklad 1

a/ Vypočítajte mzdu pracovníka – v mesiaci odpracoval 19 dní pri 8h pracovnom čase a MT 4,78/hod,
čerpал 2 dni dovolenku, vyplatené prémie za kvalitu 126,-eur, vyživuje 1 dieťa na ktoré si uplatňuje
daňový bonus, nadčasy činili 113,20 a jeho priemerný denný zárobok je 37,62 eur. Zamestnancovi sa zráža stravné 1,20/deň a súdne obstarávky 25,-eur.

b/ Uvedené údaje zaznačte do mzdového listu zamestnanca.

c/ Vyplňte žiadanku o dovolenku.

d/ Vymenujte formy a spôsoby výplaty mzdy zamestnancom.

Otestujte si svoju úroveň finančnej gramotnosti!!!

Úroveň finančnej gramotnosti delí ľudí na chudobných a bohatých. Chcete vedieť ako na tom ste?

Sporenie a investovanie

1. Má sporenie význam pre mladých a začínajúce rodiny?

- a/Sporenie je nevyhnutné na vytvorenie finančnej rezervy na neočakávané udalosti a lepšie časy.
- b/Mladí manželia si musia zobrať úvery na bývanie a zariadenie domácnosti a preto nemajú z čoho sporiť. Sporenie má význam, keď už majú zabezpečené najdôležitejšie veci. V strednom veku už je aj dostatočný príjem na to, aby sme si sporiť na horšie časy.
- c/Sporenie má zmysel, keď si založíme rodinu a máme dva príjmy. Z jedného sa žije a z druhého splácame hypotéku a spotrebné úvery. Sporíme si aj na veľké veci (auto, zariadenie, dovolenky...) a hlavne pre svoje deti, aby sa mali lepšie.

2. Kde by sa malo sporiť a ako?

- a/Jednoznačne v banke. Peniaze sú bezpečne uložené a nemôžeme ich stratiť. Banky ponúkajú zaujímavé termínované vklady s dobrým úrokom. Najprv si poplatím potrebné výdaje a čo zostane odložíme. Výhodou je disponibilita peňazí.
- b/Veľmi dobré je sporiť v kapitálovom životnom poistení, lebo je tam garantovaná úroková miera 2,5% a zároveň mám zabezpečenú rodinu pre prípad úmrtia. Úspory sú garantované zo zákona. Je dobré dať trvalý platobný príkaz do banky, aby sme nezabudli na sporenie.
- c/Môže sa využiť aj kombinácia stavebného sporenia a investičného životného poistenia. Je tam síce riziko straty, ale dá sa dosiahnuť lepší výnos ako v banke. Najlepšie je odložiť sporiacu sumu na začiatku mesiaca a potom sa uskromniť z toho, čo nám zostane.

3. Kedy je najlepšie začať so sporením?

- a/Okamžite, najlepšie už od malička. Aj malé čiastky dokážu vytvoriť kapitál v dlhodobom časovom období.
- b/Potom, keď už máme základné potreby uspokojené, bývanie, deti... Keď máme konkrétny cieľ, napríklad auto, dovolenka, kožuš, dôchodok... V strednom veku máme vyšší príjem ako v mladosti.
- c/Keď sa oženíme, vydáme a chceme si založiť rodinu. Z dvoch platov sa lepšie sporiť, ako z jedného.

4. Aká je u nás úroveň finančnej gramotnosti?

- a/Priemerná. Väčšina ľudí má bankový účet. Ľudia už využívajú bezhotovostný platobný styk, platobné a kreditné karty. Čoraz viac sa využíva hlavne u mladých ľudí nákup a platby cez internetbanking.
- b/Uspokojivá. Mnoho ľudí je dobre poistených a využívajú hypotekárne a spotrebné úvery, druhý a tretí pilier dôchodkového zabezpečenia, služby bankomatov. Starší ľudia dávajú prednosť úsporám v banke, platbe v hotovosti, ale majú lepší prehľad o cenách a využívajú rôzne akcie a zľavy.
- c/Zlá. Ľudia sú finančne negramotní.

5. Má význam využívať služby finančného poradenstva?

- a/Jednoznačne. Dnes je na trhu dostatok kvalitne pripravených odborníkov na financie, ktorí dokážu poradiť pri výbere vhodného poistenia, sporenia, investovania alebo úverov. Najlepšie je využívať služby kmeňových zamestnancov, lebo sú to väčšinou skúsení profesionáli.
- b/Nie. Najlepšie je, keď sa sami vzdelávame vo finančnej gramotnosti. Máme istotu, že to bude podľa našich predstáv.
- c/Áno. Najvýhodnejšie je využívať služby maklérskeho spoločností. Sú nezávislé a ponúkajú oveľa väčší výber produktov od viacerých finančných inštitúcií. Väčší výber znamená viac možností. Poradcovia a sprostredkovatelia sú celkom dobre vyškolení a dokážu odporučiť ten najvýhodnejší produkt.

6. Ako najlepšie z dlhodobého hľadiska ochrániť úspory pred infláciou?

- a/V banke. Majú najlepšie skúsenosti a špecialistov na zhodnocovanie a investovanie našich úspor.
- b/Rozložením rizika do viacerých sporiacich produktov DDS, Stavebné sporenie, termínované vklady... (diverzifikácia portfólia).
- c/Investíciou do akciových podielových fondov.

7. Kde by mali investovať 25-40 roční ľudia na dôchodok?

- a/Do akciových investičných fondov.
- b/Do doplnkového dôchodkového sporenia a investičného životného poistenia.
- c/Do banky na dlhodobý termínovaný vklad.

8. Aká investícia je najvhodnejšia pre malého investora z hľadiska zisku a disponibilít?

- a/Do nehnuteľností, byty, pozemky...
- b/Starožitnosti, diamanty, zlato, mince, umenie...
- c/Podielové investičné fondy.

9. Na čo treba dávať najväčší dôraz pri investovaní?

- a/Na bezpečnosť. Mali by sme využívať bezpečné formy investície. Nemusí pršať, stačí nech pravidelne kvapká.
- b/Na finančnú stratégiu ako dosiahnuť čo najvyšší zisk.
- c/Na zamedzenie straty rozumným rozložením rizika (diverzifikácia). Vždy niektorý produkt potiahne viac, keď druhý dočasne poklesne. Takto máme zabezpečené zníženie straty na minimum. Aj pri veľkých výkyvoch na finančnom trhu nie sú potom straty také bolestné.

10. Ako najlepšie ochrániť svoje úspory?

- a/Pravidelným vzdelávaním vo finančnej gramotnosti.
- b/Využívať služby skúsených finančných poradcov, ktorí majú našu dôveru. Najlepšie, ak to je náš dobrý známy alebo príbuzný, ktorého dlhšie osobne poznáme.
- c/Využívať zo zákona štátom garantované produkty. Peniaze ukladať len do najväčších a

najrenomovanejších finančných inštitúcií, ktoré sú dostatočne dlho na trhu. Radiť sa s ich špecialistami na investície.

Viac sa dozviete na:

<http://www.etrend.sk/ekonomika/viete-narabat-s-peniazmi-otestujte-svoju-financnu-gramotnost-polovica-slovakov>

<http://fqtest.sk/>

<http://www.dfg.sk/testy/>

www.shop.akademiafg.sk/test_financnej_gramotnosti/

<http://www.viacakopeniaze.sk/showdoc.do?docid=6040>

<http://www.fininfo.sk/sk/otestujte-si-fi>

http://www.nucem.sk/sk/medzinarodne_merania/project/5

<http://www.financny-lekar.sk/>

u11020587 fotosearch.com ©